

Hatály: 2014.III.18. -

1/2014. Polgári jogegységi határozat

az új Ptk. alapján elbírálendő ügyekben irányadó elvi iránymutatásokról¹

A Kúria Polgári Kollégiuma a Kúria elnökének indítványa folytán, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 34. §-a (4) bekezdésének *a*) pontja, valamint a Bszi. 195. §-ának (3) bekezdése alapján jogegységi tanácsként eljárva meghozta a következő

jogegységi határozatot:

A Kúria Polgári Kollégiuma

1. az új Ptk. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak tekinti:

- a PJE határozatok közül a 1/2002., 3/2004., 2/2006., 4/2006., 1/2008., 1/2011., 3/2012. és 6/2013. sz. PJE határozatokat,

- a PK vélemények közül a 1/2005., 1/2006. PK véleményt, a 1/2008. PK vélemény VIII. pontját, a 2/2009. PK vélemény 2., 6., 8., 9. pontjait, az 1/2010. PK vélemény 10. pontját, a 2/2010. PK vélemény 2-4., 5/b., 6-9. pontjait, 10/b. pontját, az 1/2011. PK vélemény 1-7. és 9-12. pontjait, a 2/2011. és a 3/2011. PK véleményeket, **az 1/2012. PK vélemény 1-11. és 15. pontjait** és a 2/2012. PK véleményt,

- a Polgári Elvi Döntések közül a XXV. I. pontját - az utolsó mondat és az ahhoz kapcsolódó indokolás kivételével - , a II., IV. és V. pontját, valamint a XXVI. Polgári Elvi Döntést,

- a PK állásfoglalások közül a PK 1., 3., 4., 6. állásfoglalásokat, a PK 9. állásfoglalás III., IV., VII. pontját, a PK 29., 31., 34., 35., 40., 46., 47., 48., 76., 77., 80. állásfoglalásokat, a 85. állásfoglalás *b*) pontját, a 86., 87., 88., állásfoglalásokat, a 89. állásfoglalás *a*) és *b*) pontját, a 90., 97., 102., 104., 113., 192., 217., 261., 262., 265., 267. állásfoglalásokat, a PK. 279. állásfoglalás II. pontját, a 281. állásfoglalást, a 298. állásfoglalás I. és III. pontját,

- a GK állásfoglalások közül a 12., 30., 47., 54., 57., 65. és a GK-MK 1. állásfoglalásokat,

- a GKT állásfoglalások közül a 26/1973. sz. állásfoglalást

2. Az új Ptk.-tól függetlenül a régi Ptk., illetve más, hatályon kívül helyezett jogszabályok alapján elbírálendő ügyekre nézve is hatályon kívül helyezi, illetve meghaladottnak tekinti:

- a PJE határozatok közül a 2/1998., 1/1999., 3/1999., 5/1999., 2/2002., 1/2003., 2/2003., 3/2003., 1/2004., 2/2004., 3/2008., 2/2010., 3/2010., 4/2010. és az 1/2012. sz. PJE határozatokat;

- a PK vélemények közül a 2/2002. és a 3/2004. PK véleményt, a 2/2010. PK vélemény 1. pontját;

- a PK állásfoglalások közül a PK 41., 50., 51. és 75. állásfoglalásokat;

- a GK állásfoglalások közül a GK 7., 17., 21., 39., 43., 64. és 74. sz. állásfoglalásokat;

- a GKT állásfoglalások közül a 7/1973., 28/1973., 63/1973., 65/1973. és 85/1973. sz. állásfoglalást.

Indokolás

I.

¹ Megjelent: Magyar Közlöny 2014/40.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.), - amely a korábban külön törvényekben szabályozott egyes jogterületeket (pl. társasági jog, családjog) is magában foglal - 2014. március 15-én lép hatályba. A Kúria elnöke indítványozta, hogy a Polgári Kollégium vizsgálja felül az új Ptk. által szabályozott jogterületeken az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) és más, az új Ptk. hatályba lépésével hatályukat veszítő jogszabályok alapján meghozott, anyagi jogi tárgyú polgári és gazdasági jogegységi határozatai, kollégiumi véleményei, illetve régebbi irányelvei, polgári elvi döntései, kollégiumi állásfoglalásai és tanácselnöki értekezleti állásfoglalásai (a továbbiakban együtt: elvi iránymutatások) közül melyek azok, amelyeket megfelelően irányadónak tekint az új Ptk. alapján elbírálendő ügyekben is. Egyúttal vizsgálja felül azt is, hogy melyek azok az anyagi jogi tartalmú elvi iránymutatások, amelyek az új Ptk. hatályba lépésétől függetlenül - az életviszonyok, illetve az alapul szolgáló jogszabályok változása miatt - meghaladottnak tekintendők.

II.

A Kúria Polgári Kollégiumának tanácsai indokolással ellátott javaslatot tettek arra, hogy szakterületükön melyek azok az anyagi jogi tárgyú elvi iránymutatások,

a) amelyek az új Ptk. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak tekinthetők, mivel az új rendelkezés tartalma - a jogszabály változás ellenére - a régivel azonos és az iránymutatás továbbra is szükséges, mert nem épült be az új normaszövegbe;

b) amelyek az új Ptk.-tól függetlenül, az annak hatályba lépését megelőző jogszabályi változások folytán vagy egyszerűen csak az időmúlás, az életviszonyok megváltozása folytán már meghaladottnak tekintendők, illetve amelyek azért feleslegesek, mert már átmentek a bírói gyakorlatba.

A tanácsok álláspontjának a Polgári Kollégium Elvi Előkészítő Csoportja által elkészített összefoglalóját a Polgári Kollégium tanácselnökei tanácselnöki értekezleten előzetesen megvitták, és javaslatuk figyelembe vételével került sor a jogegységi indítvány előterjesztésére.

A felülvizsgálat és a jogegységi indítvány az új Ptk. által szabályozott jogviszonyokra vonatkozott, a civiliztika egyéb jogterületeire (pl. polgári eljárásjog, szellemi alkotások joga, csődjog, médiajog) nem terjedt ki.

III.

A Legfőbb Ügyész a jogegységi indítványra tett nyilatkozatában a jogegységi indítvánnyal érintett elvi iránymutatások közül csak a jogegységi határozatokkal kapcsolatban foglalt állást, tekintettel arra, hogy csak ezekkel kapcsolatban van törvényben biztosított legfőbb ügyészi hatáskör. A legfőbb ügyész érdemi nyilatkozatában egyetértett azzal, hogy a jelen jogegységi határozat 1. pontjában felsorolt jogegységi határozatok az új Ptk. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak tekinthetők. Továbbá egyetértett azzal is, hogy a 2. pontban felsorolt jogegységi határozatokat indokolt hatályon kívül helyezni.

IV.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 195. §-ának (3) bekezdése értelmében a Kúria elnökének indítványára a Kúria teljes kollégiuma jogegységi tanácsként eljárva, jogegységi eljárás keretében a törvény hatályba lépését megelőzően hozott irányelvek, elvi döntések és kollégiumi állásfoglalások irányelvként, elvi döntésként, kollégiumi

állásfoglalásként való fenntartását megszüntetheti abban az esetben is, ha egyébként a jogegységi eljárás kezdeményezésének feltételei [Bsz. 32. § (1) bek.] nem állnak fenn. Ennek hiányában az elvi iránymutatások a Bsz. 195. §-ának (2) bekezdése szerint az eltérő iránymutatást tartalmazó jogegységi határozat meghozataláig alkalmazhatók. A Bsz. 34. §-a (4) bekezdésének *a*) pontja pedig kimondja, hogy a Kúria teljes kollégiuma jogegységi tanácsként dönt akkor is, ha a jogegységi eljárás célja korábban meghozott jogegységi határozat megváltoztatása vagy hatályon kívül helyezése.

V.

1. A Kúria Polgári Kollégiuma a jogegységi indítvány elbírálása során abból indult ki, hogy a régi Ptk. alapján, illetve az új Ptk.-ba beépült jogterületek jogszabályai alapján korábban meghozott elvi iránymutatások az új Ptk. alkalmazási körébe tartozó esetekben nem irányadók, azok ugyanis a korábbi jogszabályok alkalmazásához fűződő jogértelmezést tartalmaznak. Ezért azt kellett meghatározni, hogy melyek azok az elvi iránymutatások, amelyeket az új Ptk. alkalmazása során - a fenti elv ellenére - mégis a kollégium mint jogegységi tanács megfelelően irányadónak tekint. A „megfelelő” alkalmazásra utalás azt jelenti, hogy az új Ptk. alkalmazása körében is irányadónak tekintett iránymutatásokban foglalt jogszabályokra történő hivatkozások alatt természetesen az új Ptk.-ban tartalmilag azonos rendelkezést tartalmazó jogszabályhelyet kell érteni. Ezeknek az elvi iránymutatásoknak a felsorolását tartalmazza a jogegységi határozat rendelkező részének 1. pontja, a jogegységi határozatokat, kollégiumi véleményeket és az elvi iránymutatás korábbi eszközeit az áttekinthetőség kedvéért megfelelően csoportosítva.

Mindazok az új Ptk. szabályozási körébe tartozó elvi iránymutatások, amelyeket a jogegységi határozat 1. pontjában foglalt felsorolás nem tartalmaz, az új Ptk. alapján elbírálandó ügyekben nem irányadók, hanem azok csak a régi Ptk., illetve más hatályon kívül helyezett jogszabályok (pl. Gt., Csjt.) alapján elbírálandó ügyekben alkalmazhatók. Annak, hogy egy iránymutatás az új Ptk. alkalmazása körében nem irányadó, alapvetően kétféle oka van: *a*) az új Ptk. rendelkezése eltér az elvi iránymutatásban alapul vett korábbi rendelkezéstől; *b*) az iránymutatás szövegszerűen vagy tartalmilag beépült az új Ptk.-ba, fenntartása tehát ezért szükségtelen.

Ad *a*) Az új Ptk. eltérő rendelkezése miatt nem tartotta irányadónak a Polgári Kollégium:

- a PJE határozatok közül az 1/2005., 2/2005., 1/2007., 1/2010. PJE határozatokat,
- a Legfelsőbb Bíróság 17. sz. irányelvét,
- a PK vélemények közül a 2/2005. PK véleményt, az 1/2008. PK vélemény I-VII. pontját, a 3/2009. PK véleményt, az 1/2010. PK vélemény 6. pontját, az 1/2011. PK vélemény 8. pontját, az 1/2012. PK vélemény 12-14. pontjait,
- a PK állásfoglalások közül a PK 2., 7. állásfoglalásokat, a PK 9. állásfoglalás I-II., V-VI., IX-X. pontjait, a PK 33., 36., 37., 38, 39., 42., 43., 44., 45. 49., 74., 81., 82., 83. sz. állásfoglalásokat, a PK. 89. sz. állásfoglalás *c*) pontját, a PK 100., 114. állásfoglalásokat, a PK. 279. állásfoglalás I. és III. pontjait, a PK 284. állásfoglalást, a PK 298. állásfoglalás II. pontját, a PK 299. állásfoglalást,
- a GK állásfoglalások közül a GK 9., 73. sz. állásfoglalást, a GK-PK 1. állásfoglalást, a GKT 61/1973., 72/1973. és 2/1980. sz. állásfoglalást.

Ad *b*) Az új Ptk.-ba beépültek tekintette és ezért annak alkalmazása körében nem tartotta irányadónak a Polgári Kollégium:

- a PJE határozatok közül az 1/2000., 3/2006., 3/2013., 5/2013. PJE határozatokat,
- a PK vélemények közül az 1/2004. PK véleményt, a 2/2009. PK vélemény 1., 3., 4-5. és 7. pontjait, az 1/2010. PK vélemény 2-5., 7-9. pontjait, a 2/2010. PK vélemény 5/a. és 10/a. pontjait,

- a Polgári Elvi Döntések közül az I. PGED-t, az V. és a XXIX. PED-t, a XXV. PED III. pontját, a XXXII. PED-t,
- a PK állásfoglalások közül a PK 8., 11. sz. állásfoglalást, a PK 9. állásfoglalás VIII. pontját, a PK 85. állásfoglalás a) pontját, a PK 92., 105., 106. 107. és 183. sz. állásfoglalást,
- a GK állásfoglalások közül a GK 5., 6., 13., 14., 16., 18., 25., 34., 35., 37., 48., 52., 66., 68. állásfoglalásokat
- a GKT állásfoglalások közül a GKT 36/1973., 76/1973., GKT 79/1973. és 92/1973. sz. állásfoglalásokat.

A Ptk.-ba beépültek tekintett iránymutatásokkal kapcsolatban a jogegységi tanács hangsúlyozza, hogy ezen iránymutatások indokolásában foglalt - az új Ptk. szabályai szellemével nem ellentétes - jogi okfejtések, érvek, elvi megállapítások a továbbiakban is figyelembe vehetők, idézhetők, hiszen azok sok esetben a normaszöveget magyarázzák, kiegészítik, a rendelkezés tartalmát részletesen kibontják. Az új Ptk. normaszövegének értelmezésében, a jogi érvelés alátámasztásában ezek tehát felhasználhatók.

2. A Polgári Kollégium a jogegységi indítványnak megfelelően vizsgálta továbbá, hogy melyek azok az elvi iránymutatások, amelyek már a régi Ptk., illetve az új Ptk. szabályozási körébe eső régi jogszabályok alapján elbírálandó ügyekben sem alkalmazhatóak, mivel azokat a régi Ptk. vagy az iránymutatás alapjául szolgáló jogszabály változása, illetve az időmúlás vagy az életviszonyok változása az új Ptk.-tól függetlenül meghaladottá tette. Ezeket az elvi iránymutatásokat sorolja fel - az iránymutatás fajtája szerint csoportosítva - a jogegységi határozat b) pontja. Ezek közül a PJE határozatok hatályon kívül helyezése a Bszi. 34. § (4) bekezdésének a) pontján, a többi elvi irányítási eszköz meghaladottá nyilvánítása (fenntartásának megszüntetése) a Bszi. 195. §-ának (3) bekezdésén alapul.

VI.

A kifejtett indokok alapján a Kúria Polgári Kollégiuma mint jogegységi tanács a Bszi. 40. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

A jogegységi határozatot a Bszi. 42. §-ának (1) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben, a központi honlapon és a Kúria honlapján közzéteszi.

Budapest, 2014. március 3.

Dr. Darák Péter s. k.,
a jogegységi tanács elnöke

Dr. Kőrös András s. k.,
előadó bíró
Dr. Baka András s. k.,
bíró
Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.
k.,
bíró
Dr. Csőke Andrea s. k.,
bíró
Dr. Erőss Monika s. k.,
bíró
Dr. Harter Mária s. k.,
bíró
Dr. Kiss Gábor s. k.,
bíró

Dr. Almásy Mária s. k.,
bíró
Dr. Bartal Géza s. k.,
bíró
Dr. Csiki Péter s. k.,
bíró
Dr. Csúri Éva s. k.,
bíró
Dr. Farkas Attila s. k.,
bíró
Dr. Havasi Péter s. k.,
bíró
Dr. Kollár Márta s. k.,
bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna s. k.,
bíró
Dr. Makai Katalin s. k.,
bíró
Dr. Mocsár Attila Zsolt s. k.,
bíró
Dr. Orosz Árpád s. k.,
bíró
Dr. Pataki Árpád s. k.,
bíró
Dr. Puskás Péter s. k.,
bíró

Dr. Szűcs József s. k.,
bíró
Dr. Török Judit s. k.,
bíró
Dr. Varga Edit s. k.,
bíró
Dr. Wellmann György s. k.,
bíró

Dr. Madarász Anna s. k.,
bíró
Dr. Mészáros Máttyás s. k.,
bíró
Dr. Molnár Ambrus s. k.,
bíró
Dr. Osztoivits András s. k.,
bíró
Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s. k.,
bíró
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.
k.,
bíró
Tamáné dr. Nagy Erzsébet s. k.,
bíró
Dr. Udvary Katalin s. k.,
bíró
Dr. Vezekényi Ursula s. k.
bíró
Dr. Zámbo Tamás s. k.,
bíró

a jogegységi tanács tagjai.